

ЛЮБОЎ. ПАМЯЦЬ. НАСТАЛЬГІЯ...

Музычны альбом «Дзе каліна цвіла...» уганараваны прэміяй Саюзнай дзяржавы ў галіне літаратуры і мастацтва

Урачыстая цырымонія ўзнагароджання яго аўтараў — выканаўцы, народнага артыста Беларусі Анатоля Ярмоленкі, кампазітара, заслужанага дзеяча мастацтваў Рэспублікі Беларусь, дацэнта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў Алега Елісеева і аўтара вершаў, лаўрэата прэміі «Залаты Купідон» Івана Юркіна, пройдзе падчас фестывалю «Славянскі базар у Віцебску». Адметна, што менавіта на гэтым фэсце некалькі гадоў таму адбылася і першая прэзентацыя праекта «Дзе каліна цвіла...».

Туга па малой радзіме

Аўтары альбома кажуць, што прысуджэнне прэміі было для іх і нечаканасцю, і лагічным рашэннем з боку журы. Бо ўжо пасля самага першага прадстаўлення праект палюбіўся слухачам. Многія выказвалі ўдзячнасць за працу, падкрэслівалі: калі слухаеш гэты дыск, час нібыта застыае, хочацца пачуць усё, з першай да апошняй песні.

Іван Юркін амаль усё жыццё прысвяціў вайскавай службе, а калі выйшаў на пенсію, з'явілася больш часу і на роздумы пра сэнс жыцця, і на паэтычную творчасць. Ён піша ўжо цягам чатырох гадоў, за гэты час выйшаў зорны альбом «Дзе каліна цвіла...», некалькі кніг вершаў і твораў для дзяцей. Сам Іван Захаравіч расказвае:

— Не планаваў станавіцца паэтам, усё атрымалася выпадкова. Напэўна, самую галоўную ролю адыграла туга па радзіме. Я на радзіўся на хутары ў Хоцімскім раёне. Там былі вельмі прыгожыя краявіды, спявалі птушкі, было чыстае паветра. Усё настолькі запамнілася і запала ў душу, што цяпер, калі я ўжо ў досыць сталым узросце, вылілася ў нізку вершаў. Можна сказаць, што ў аснову альбома пакладзены аўтабіяграфічныя радкі.

Творца жа, што, магчыма, па гэтай прычыне яго вершы і песні ў любым асяродку ўспрымаюцца станоўча, яны і ў слухачоў выклікаюць сум па малой радзіме, роднай вёсцы, маленьце побач з роднымі:

— Чытаючы мае вершы, слухаючы песні, можна адчуць, што ў мяне на душы. Я жыхар вёскі, таму, здаецца, ніколі не прывыкну да горада. Некаторыя час жыў у Маскве, але ўсё роўна вярнуўся на радзіму, у Мінск. А калі Анатолю Ярмоленка прачытаў два мае вершы і адразу ж захапіўся ідэяй стварэння такога праекта, прапанаваў напісаць цэлы альбом, я нават не адразу зразумеў, што адбываецца.

Як вершы становяцца песнямі

Але самым-самым пачаткам творчага супрацоўніцтва аўтараў і выканаўцаў стала прапанова кампазітара Алега Елісеева, якая прагучала са сцэны вялікай залы Белдзяржфілармоніі. Падчас з'езда Саюза пісьменнікаў Беларусі (дарэчы, менавіта гэта арганізацыя праз колькі гадоў падтрымала хадаініцтва Міністэрства культуры да камітэта Саюзнай дзяржавы аб прысуджэнні вышэйзгаданай прэміі) ён выказаў думку, што сучасныя паэты пішуць мала вершаў, якія маглі б стаць песнямі. Іван Юркін адгукнуўся на прапанову і паказаў кампазітару свае накіды вершаў. І нейкім цудоўным чынам Алега Мікалаевіча вершы «зачапілі», а ўжо праз некалькі дзён

была гатова дэмаверсія будучага хіта. Першай песняй праекта, якая з'явілася чатыры гады таму, стаў твор «Бярозка», яго першапачаткова ў суправаджэнні аркестра імя І. Жыновіча выконваў Якаў Навуменка. Ужо пазней да праекта далучыўся і фактычна яго ўзначаліў Анатоль Ярмоленка.

Альбом «Дзе каліна цвіла...» складаецца не проста з асобных песень: усе кампазіцыі цесна звязаныя паміж сабой і ўтвараюць цэласнае шырокае палатно. Гучаць песні пра родную вёску, маму, пра звычай пасвіць коней ноччу... Ёсць тут і творы пра каханне.

— Мне прыемна, калі вядомыя творцы адзначаюць неардынарнасць падыходу да пабудовы альбома. Але я не прэтэндую на высокія пахвалы. У маіх вершах проста выказваецца тое, што на душы. Я шчаслівы, што мае пачуцці супадаюць з уражаннямі слухачоў, — кажа Іван Юркін.

Сувязь з Радзімай, маленствам у вёсцы прасочваецца не толькі ў тэкстах песень. Яна сімвалічна ўвасабляецца і ў мастацкім афармленні альбома. Так, на першай старонцы яго вокладкі мы бачым партрэты трох хлопчыкаў — гэта Анатолю Ярмоленка, Алега Елісеева і Івана Юркіна многа-многа гадоў таму. А на апошняй старонцы творцы перад намі паўстаюць ужо ў сталым узросце, такімі, якімі мы іх ведаем і бачым сёння. Сімвалічная і назва альбома: каліна — напамінак пра бацькоўскі дом, пра маці.

Для розных пакаленняў

Аўтар тэкстаў Іван Юркін у якасці асноўнай аўдыторыі дыска вызначае людзей, старэйшых за 40, а вось кампазітар Алега Елісеева ў ім катэгарычна не згодны. Ён сцвярджае:

— Падчас першых канцэртных прэзентацый было дзіўна і радасна бачыць у зале людзей розных пакаленняў. Са шчырай удзячнасцю да нас падыходзілі нават самыя маладыя людзі. Ды што казаць, унук Анатоля Ярмоленкі і яго сябры адразу адзначылі некаторыя песні, што ім палюбіліся. Іван Захаравіч напісаў глыбока асабістыя вершы, але гэта разам з тым гісторыя пакаленняў, гісторыя краіны, блізкае кожнаму, падобная на гісторыю многіх. У нас было мноства варыянтаў выканаўцаў гэтых песень, але мы спыніліся на знакавай постаці Анатоля Ярмоленкі. Толькі потым зразумелі, што гэты выбар не выпадковы: я ад пачатку чуў яго голас.

Лёсы Івана Юркіна і Анатоля Ярмоленкі вельмі блізкія, абодва — з пасляваеннага дзяцінства, раслі без бацькі ў аддаленых вёсках, яны шмат чаго дасягнулі ў жыцці, разам з тым з любоўю і ўдзячнасцю ўспамінаюць дзяцінства. Не выпадкова Анатолю Ярмоленка адразу ж пагадзіўся выконваць песні на вершы Івана Юркіна, уключаўся ў працу і задумаў вялікі творчы праект. Менавіта ён прапанаваў скласці з песень цэласны раман, каб пры праслухоўванні альбома яны былі звязаныя адмысловымі гучавымі сімваламі-застаўкамі. Гэта паглыбляе ў непаўторную атмасферу роднай вёскі — гучыць шоргат бярозавых лісця, стракатанне конікаў, грыміць гром удалечыні, спяваюць салаўі.

— Не думаю, што альбом можна назваць толькі настальгічным. Так, тут ёсць ноткі тугі па малой радзіме, але ў той жа час чуюцца святла, дабыня, любоў, — кажа Алега Елісеева. — Нават бачыцца пераемнасць з альбомамі заходніх рок-гуртоў 1970-80-х гадоў, калі на пласцінцы гучала адна вялікая кампазіцыя. Адметныя і інструменты, што мы выкарыстоўвалі падчас запісу: тут можна пачуць першыя сінтэзатар ансамбля «Сябры», легендарны арган Hammond. Гэтыя гукі даюць цеплыню, пераносяць нас у мінулае і паказваюць сувязь з музычным напярэдніх пакаленняў. А які малады голас у Анатоля Іванавіча ў гэтых песнях!

Найлепшы доказ прызнання публікі — продажы альбома. Тут у прыхільнасці слухачоў да праекта «Дзе каліна цвіла...» сумнявацца не выпадае: дыск ужо нельга набываць у крамах, увесь яго тыраж разышоўся. А пра душэўнасць, цеплыню стаўлення саміх аўтараў сведчыць прызнанне кампазітара:

— Падчас канцэртаў, калі гучаць песні з гэтага альбома, на вялікім экране паказваюцца кадры з сямейнай хронікі Анатоля Ярмоленкі, нават я сам, седзячы за раялем, ледзь стрымліваю слёзы і забываюся на тое, што гэта мае песні.

Марына ВЕСЯЛУХА, vesialuha@vziazda.by.

■ Фестывалі!

ТЭАТР ЯК СЭНС ЖЫЦЦЯ

Краснаполле чарговы раз здзіўляла, захапляла і ўражвала

Тым, хто думае, што тэатральнае жыццё ёсць толькі ў буйных гарадах, трэба абавязкова пабыць на «Тэатральных вечарынах» у Краснаполлі, што на Магілёўшчыне. Сёлета прайшоў ужо пяты па ліку міжрэгіянальны фестываль, які сабраў аматарскія калектывы з усёй рэспублікі. Арганізацыя фестывалю таксама была на ўзроўні. Чырвоная дарожка, прыгажуні ў бальных сукенках, ганаровыя госці.

Адкуль таленты?

Калі сказаць, што краснапольчане любяць тэатр, гэта значыць нічога не сказаць. Ім тут дыхаюць, ганарацца, прапагандуюць. Быў перыяд, калі раён ледзь не страціў свята, але з 2013 года яно ладзіцца рэгулярна. Сёлета, як той казаў, і сам Бог загадаў. Усё ж такі Год культуры.

Краснапольская зямля заўсёды славілася талентамі. Да статкова прыгадаць вядомага беларускага паэта Аляксея Пысіна, заснавальніка тэатра ў Краснаполлі братоў Васіля і Андрэя (вядомага таксама пад псеўданімамі Мрый, у 1930-я гады ён быў нават стылістычным рэдактарам «Звязды») Шашалевічаў. Адсюль родам славуная спявачка Марыя Пахоменка, актрыса маскоўскага тэатра-студыі Ніна Зорская, выхаванка краснапольскага тэатра Людміла Лаўрыновіч, якая потым стала заслужанай артысткай Расіі і іграла на сцэне Омскага тэатра юнага гледача.

У мясцовым гісторыка-этнаграфічным музеі тутэйшаму тэатру прысвечана цэлая экспазіцыя. Пасля таго, як яго заснавальнікі браты Шашалевічы праз 6 гадоў з'ехалі ў Мінск, у трупе знайшоўся энтузіяст, які трымаў сувязь з Уладзіславам Галубком, драматургам, акцёрам, рэжысёрам вандроўнага прафесійнага беларускага тэ-

Аляксандр ЛІПСКІ, намеснік начальніка ўпраўлення культуры галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Магілёўскага аблвыканкама:

— Я з гэтым фестывалем знаёмы яшчэ з 1990-х. Адкрывалі мы яго калісьці ў рамках міжнароднага фестывалю народнай творчасці «Вянок дружбы». Вельмі рады, што краснапольчане захаваў яго і адраділі. Прыемна было бачыць, як шмат прыйшло на яго зацікаўленых людзей, ветэранаў тэатральнага руху. Краснаполле — другое па ліку, дзе зараджаўся тэатральны рух Магілёўшчыны.

атра. Пад яго ўплывам зрабіў некалькі выдатных пастановак. Новы росквіт тэатра адбыўся ў канцы 1950-х, калі з трупаў пачаў працаваць Леанід Лабаноўскі. У 1966 годзе ён стаў кіраўніком адразу двух краснапольскіх тэатраў — школьнага «Арляняці» і самадзейнага пры РДК. Менавіта падчас яго кіраўніцтва раённы тэатр атрымаў ганаровае званне «Народны самадзейны калектыв».

студыю, літаратурны салон, а ў вёсках раёна былі нават спадарожнікі тэатра.

Іван Ткачоў, артыст з 30-гадовым стажам, з усмешкай ўспамінае, як яны пазнаёміліся: — Я тады працаваў фотакарам у раённай газеце і па заданні рэдактара адправіўся ў тэатр зрабіць фотарэпартаж. Якраз ішла рэпетыцыя. Ермаловіч паглядзеў на мяне і кажа: «Слухай, у нас тут аднаго хлопца не хапае. Роля ёсць, а няма каму выконваць. Я бачу, што ты нам падыходзіш». Мне не вельмі гэта падабалася, але ж я не змог адмовіцца. Праз два гады кажу: Валянцін Іванавіч, не магу больш, гэта не мае, я больш не буду хадзіць. Ён вельмі тады раззлаваўся: Мы аб'ехалі Беларусь, Расію, зараз паедзем у Літву, а ты кажаш, што не будзеш у тэатр хадзіць? Толькі паспрабуй кінуць! І вось ужо 30 гадоў я ў тэатры, — смеецца артыст.

Валянцін Ермаловіч ўжо пайшоў з жыцця, а яго накаж Іван Ткачоў памятае па сённяшні дзень: «Тэатр не кідай. Дзякуючы яму будзеш шмат чаго ведаць, чытаць. Ты пазнаў беларускую мову, дзякуючы тэатру розуму сабе прыдбаў. Не здраджвай яму».

Спектакль «Двое ў ліфце, не лічачы...» адлюстроўвае рэчаіснасць нашага жыцця.

Эпоха Ермаловіча

З канца 70-х і да 90-х тэатрам кіраваў Валянцін Ермаловіч. Пад яго кіраўніцтвам тут былі пастаўлены «Паўлінка» Янкі Купалы, «У новым доме» Івана Мележа, «Вечар», «Радавыя», «Парог» Аляксея Дударова і іншыя. Пры тэатры ён арганізаваў маладзёжную

Двое ў ліфце, не лічачы...

Тэатр зноў без рэжысёра. Але жыццё працягваецца. У славу калектыв прыйшлі новыя апантаны тэатральнай справай людзі. Падчас фестывалю дэбютную рэжысёрскую работу «Двое ў ліфце, не лічачы...» прадставіў метадыст Цэнтра культуры Аляксандр Кузняцоў. Тры гады таму тагачасны рэжысёр краснапольскага тэатра Павел Шаўлякоў даў яму першую ролю ў п'есе Таццяны Даўговай «Зорка над дахам». З гэтым спектаклем тэатр ездзіў на міжнародны форум «Дзверы» ў Мінск, а на абласным конкурсе аматарскіх тэатральных калектываў «У далонях маёй Беларусі» ў Магілёве ён атрымаў 2 дыпломы. Адзін з іх уручылі Аляксандру за «самы яркі дэбют». Цяпер ён сам спрабуе сябе ў ролі рэжысёра.

— Я не аматар эксперыментаў, мне падабаецца тэатр, які ўкладае ў сэрцы людзей нешта добрае, прымушае задумацца, — кажа Аляксандр Кузняцоў. У рэпертуары ёсць і камедыі, і драмы, і народныя камедыі, і дзіцячыя казкі. Ездзім са спектаклямі па раёнах — Быхаў, Крычаў і гэтак далей. І на недахоп гледачоў не скардзімся.

Нэллі ЗІГУЛЯ

Тэатральныя байкі ад Івана ТКАЧОВА ЯК МЫ БЫЛІ ЗАЙЦАМІ

— Паехалі мы неяк з Валянцінам Ермаловічам у Мінск прадстаўляць літаратурную кампазіцыю ў Доме літаратара. На Усходнім вакзале селі ў тралейбус і едзем. Я стаў каля кампосцера, але талончыкі не прабіваю, супакойваю сваіх, маўляў, 2 месяцы ў Мінску жыў, увесь час зайцам ездзіў і ніякіх кантралёраў не бачыў. І тут на прыпынку заходзяць двое. Я хуценька руку працягнуў да кампосцера, а кантралёр тут як тут. Крычыць: куды, заяц! Узлялі мяне ў палон і патрабуюць: плаці штраф. Нас 5 чалавек было, а штраф складаў 2 рублі. 10 рублёў — грошы не маленькія. І тут Валянцін Іванавіч як закрычыць: «Ваня, трымайся, я іду на дапамогу». І кінуўся мяне ратаваць: «не чапайце яго — крычыць — не чапайце. Мы маем права ездзіць без квіткоў». «Якое?» — здзівіліся кантралёры. «Мы артысты з Краснаполля!» — крычыць ён ім. З намі не сталі спрачацца, проста высадзілі на прыпынку.

АСЕЧКА

— Гэта было, калі мы паехалі ў Курск на агляд аматарскіх тэатраў са спектаклем «Узлёт» па п'есе Аляксея Дударова. Частка акцёраў ужо была на сцэне, а мы чакалі выхаду за заслонай. У першым радзе сядзела вельмі сур'ёзная камісія з Масквы. Ад няма чаго рабіць мы сталі пытацца свайго таварыша, як страляе яго пісталет. Па сюжэце ён павінен быў забіць савецкага палоннага. Спачатку ён адмаўляўся паказваць, а потым махнуў рукой. Разабралі мы пісталет і не заўважылі, як прыйшоў час яму ісці на сцэну, палоннага «забіваць». У спешчы ён зарадзіў пісталет не тым бокам. Высоковае з-за кулі і пачынае страляць. Асечка, зноў асечка, нічога не атрымліваецца. Тады ён паварочваецца да камісіі і тлумачыць: «прабачце, асечка». І рукаяткай б'е «палоннага» па галаве.